

Aglaja.

Legenda.

Zakaj baš zdaj tako to solnce sije? . . .

O Bog, zagрни v noč, zagрни ves ta Rim!

Ta kolosej zagрни v noč mi temno

in pa Aglajo tvojo tule nago z njim!

Kako od vseh strani vse vame zije!

Kako požira tisoč svetlih me oči

s pogledi gladnimi! . . . Kam naj se skrijem?

Pokrij, odeni me, o Bog, in s čim zakrij!

Ah, saj imaš po drevju listja dosti,

imaš po travnikih visoke trave tam!

Črez glavo žito raste tam po polju . . .

Jaz naga tu stojim . . . kako me, ah, je sram!

In vsemogočen si! Obleke pošlji!

Prinese naj mi jo iz raja angelj tvoj!

Umazan sužnji plašč vsaj naj prinese,

da z njim ogrnem hitro goli život svoj!

Nič! . . . Od nikoder pomoči nikake! . . .

No, pa me glejte! Glejte me od vseh strani,

Rimljani vi! Z lepotoj čistoj mojej

napajajte si žejne svoje zdaj oči!

Le glej me, imperator, Nero božji!

Senatorji častiti, občudujte me!

Patriciji, vojaki, sužnji rimski . . .

ve žene in dekleta, ogledujte me!

Da, lepa sem! O mnogo lepih Grkinj

že Sirakuza moja porodila je;

in mnogo rožic takih-le cvetočih

po vrtih svojih bujnih že vzgojila je.

Da, krasna sem! Slikarji in kiparji,

le glejte me! Kaj ne, da vzoren sem model

za kako Vencero, Junono vašo?

Rad videl bi me bil kak Fidijs, Apel . . .

Da, krasna sem! Odvedite me v tempelj,
postavite me kot boginjo na oltar!
Poklekajte pred mano, me moleči!
Prinašajte najlepših rož mi vsak dan v dar! . . .

Ne, ne! . . . Naj tu ostanem, v koloseju!
Ah, odpri že se, odpri, grozni ti zapah!
Kje libijski ste levi krvoločni?
Raztrgajte v areni tukaj me na mah!

Umrjem rada, ah, kako pač rada!
Že vidim ženina . . . odprto je nebo . . .
Že plava mi naproti bog moj Kristus . . .
Oteta sem! . . . On sam, on sam drži me za roko . . .

* * *

Nero: Senator Casca, grešnik stari, he!
Kaj nisi se je še nagledal, slišiš?
Saj gledaš jo z očmi in z usti kar!
Kaj ne, da ti je všeč ta Grkinja?

Casca: Mi hercle, caesar! Ta bi zapeljala
še mene starca v gluposti največje!
Poznaš me dobro; veš, da nisem stoik
in da se nisem baš ogibal žensk
v mladosti . . . toda takšne krasotice
res nisem videl še dozdaj nikjer!
Veš, kaj bi ti svetoval, o auguste?
Obdrži to kristjanko si za sć!
Vedrila ti življenje bo predrago,
jasnila ti na stare dni srce . . .
Oh, škoda, škoda bilo bi zares,
če zvane zdaj že roža mlada ta,
še predno vžil je kdo njen krasni duh! . . .

Nero: In ti zamišljeni poeta Crispe?
Kako, kaj misliš ti o tem dekletu?

Crispus: Jaz — jaz, o caesar? Jaz prav nič ne mislim!
V Olimpu med bogovi zdaj sedim.
Pred mano pa stoji boginja nova,
najlepša, kar imajo jih nebesa . . .
in tej boginji je ime Aglaja!

Nero: In ti kipar Evgenij?

Eugenius: Slava Zevsu!

Zdaj našel sem jo! Zdaj jo vidim, gledam!
 Ustvaril rad bi Afrodito lepo;
 oživil rad bi mrtvi, beli marmor,
 da mi se spremeni v boginje lik . . .
 Ti sam si kip naročil bil že lani,
 ki bi postavil se na Kapitolju . . .
 In sanjal sem po noči in po dnevi
 o delu svojem; iskal sem modelov
 med ženskimi za svojo Afrodito . . .
 Zdaj vidim vzor svoj, živo Venero . . .
 Daj za model Aglajo mi, o caesar!

Nero: In ti slikar Kalliste?

Kallistus: Imperator!

Poglej to vitko njeno krasno rast,
 to mlečno-belo polt! Poseben čar
 ti diha vsa prikazen mlada njena.
 To glavo občuduj, miline polno,
 velike te oči, ta ravni nos!
 Kako lasje ji črni padajo
 s temena bujni doli do kolen,
 ko Styksov slap valil bi se v prepad . . .
 Poglej cvetoče te napete prsi —
 prelesti ženske trona bela dva!
 O, mnogo videl že sem lepih dev
 tu v Rimu in po Grškem in na vzhodu:
 to dekle spaja vse popolnosti,
 ki iščemo umetniki jih mi
 na lepi ženski, rečem ti, o caesar!
 Cvetoče krasno žensko je telo
 lepota posebljena mi, živa.
 Lepoto smejo zreti le bogovi
 z nesmrtnimi očmi v Olimpu svetem.
 A kadar hočejo pokazati
 nam smrtnikom lepote ideal,
 pokažejo telo nam ženske lepe!
 In jaz bi rekel, da so baš zato
 pokazali bogovi nam Aglajo . . .

Nero: Pa bodi, no! Poskusim jo oteti!
 Živi naj dekle! Prej pa odpovej

krščanski svoji blodnji se in zmoti!
 Ta trmasta in trdovratna stvar!
 Vsa zatelebana je v Nazarenca!
 In pa avgur Metellus . . . hahaha!
 Ta ni za nič! Za nič več ni, vam pravim!
 Ni mogel je spreobrniti tepec!
 Ne zna več posla svojega ta revček!
 Še danes dam zadaviti zato
 to staro, onemoglo, velo šlevo!
 O, saj imam še drugih svečenikov! . . .
 He, kje je na primer moj mladi Rufus?
 Pošljite ponj! Takoj naj gre v areno!
 Naj spreobrne Grkinjo mi lepo,
 izbije naj iz glave ji krščanstvo!
 A da opravi dobro posel svoj,
 žrec Rufus jamči sam mi z glavo svojjo! . . .
 O ta vam zna, goreči ta fanatik,
 ta zna vam govoriti na srce!
 Aglajo ta gotovo spreobrne,
 prisili jo z jezikom svojim urnim,
 da mu kristjanka lepa se uda
 in Nazarenca vrže iz srca!
 O, darovala bo bogovom našim! . . .

Saj že tam doli je pri njej v areni!
 Glej, že stoji vam pred Aglajo Rufus!
 Kako navdušeno ji govori!
 Kako pesti jo in ji prigovarja!
 Le potrpite, Casca, Crispe in
 Eugeni in Kalliste, potrpite!]
 Živela bo Aglaja! Rufus moj,
 fanatik mladi — ta jo reši, reši!

* * *

Rufus: Res, nočeš, Aglaja? . . . O čuj, o čuj!
 Rotim te, rotim te, bogovom daruj!
 Zatáji mi Krista! Eh, kaj je kristjan?
 Gol suženj brez prava, zaničevan!
 O, čaka te sreča in čaka te čast,
 bogastvo, razkošje, vsa zemeljska slast!
 Glej, caesar že čaka, da mi se udaš . . .

Saj bog ni tvoj Kristus, bog Zevs je naš!
 Vse naju že gleda, vse, ves kolosej . . .
 Poslušaj in žmotam se odpovej!
 Aglaja, Aglaja! . . .

Aglaja: »Ne, ne — nikdar!

Ne trudi se zame, o ti barbar!« . . .

Rufus: Res, nočeš, Aglaja? . . . Potem, potem
 brez vspeha od tebe živ iti ne smem!
 Zastavil sem glavo in život svoj,
 da trmo upognem in ponos tvoj
 Nazaj več ne morem . . . zatorej naprej!
 Naj gleda še moja zdaj smrt kolosej!
 Čim dalje bolj vidim, kak krasna si!
 Ko zvezda si svetla in jasna si!
 Oh, škoda, Aglaja, za tvoje telo,
 če levi ga lačni mi zdaj požro!
 O, lepa si, lepa! Ah, lepše ni!
 S krasotoj naj tvojoj napajam oči!
 Iz marmorja belega živ si kip . . .
 Naj gledam te, gledam poslednji hip!
 Ah, srce tu v prsih trepeče mi
 ter vriska in uka od sreče mi.
 Glej, v tebe, Aglaja, zaljubljen sem . . .
 Gorje mi, gorje mi: izgubljen sem!
 Brez tebe živeti ne mogel bi sam . . .
 Ah, raje jaz tvoji se veri udam!
 Ker tu ne bom mogel več zreti te,
 pa gledal na onem bom sveti te!
 Od tebe ne ločim se! Pojdem s teboj
 tja, kjer je tvoj Kristus, kjer bog je tvoj!
 V Elizij tvoj pojdem s teboj, v tvoj raj;
 tam ljubil te bodem jaz vekomaj! . . .
 Čuj, caesar auguste! I jaz sem kristjan!
 Senatorji čujte, čuj slednji Rimljan!
 Strašilo za deco je Jupiter vaš;
 kar žreci uče vas, je zmota in laž!
 Ave, Nero auguste! Zdaj glej kolosej!
 Izpustite leve! . . . Naprej, naprej!

A. Aškerc.

